

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Інженерії, транспорту та архітектури
Кафедра Будівництва та цивільної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан ФІТА _____ Олександренко В.П.

_____ 2023 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

Освітньо-професійна програма Цивільна безпека

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Калда Галина Станіславівна
Профайл викладача	http://op-bzd.khnu.km.ua/vykladachi/
E-mail викладача(ів)	kalda.galina@ukr.net
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=4871
Навчальний рік	2023-2024
Консультації	Очні: середа, 6-а пара, ауд. 4-337 онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	ОД	3	5	4	120	51	34		17		69			+	

Анотація дисципліни

Дисципліна «Державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань» є однією із вибіркових профілюючих дисциплін і тому займає провідне місце у підготовці здобувачів за спеціальністю Цивільна безпека.

Дисципліна викладається для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання спеціальностей галузі цивільної безпеки. При викладанні дисципліни використовуються активні і творчі форми проведення занять, зокрема, методи проблемного навчання.

Пререквізити – вступ до спеціальності, безпека життєдіяльності, охорона праці та екологічна безпека.
Кореквізити - економіка та управління підприємством, переддипломна практика, кваліфікаційна робота.

Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань» є формування у студентів основних понять щодо профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань, а також надання допомоги працівникам, які отримали травму або професійне захворювання під час роботи, поняття державного страхування, видів виплат, компенсації тощо.

Завдання дисципліни. Вивчення системи соціального страхування (моніторингу); забезпечення ведення обліку нещасних випадків та професійних захворювань на підприємстві; забезпечення здійснення страхування працівників від нещасних випадків на виробництві (моніторингу); проведення нагляду у сфері страхування від нещасних випадків та професійних захворювань; знання обов'язків Фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: знати та розуміти вплив технічних рішень в суспільному та соціальному контексті; вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів; надавати оцінку умовам праці у відповідності із діючим законодавством та нормативно-правовою документацією; знати методику роботи Фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань; знати, коли і при яких обставинах можна отримати компенсації та допомогу потерпілому у разі настання нещасного випадку.

Компетентності, на формування яких спрямовано ОК:

КК. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у будь-якій галузі виробництва або навчання, що передбачає застосування безпечних умов праці з використанням знань щодо профілактики нещасних випадків на виробництві та отриманні допомоги у разі настання нещасного випадку або професійного захворювання.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та здорового способу життя.

ФК1. Здатність застосовувати законодавчу та нормативно-правову базу, а також державні та міжнародні вимоги, практики і стандарти з метою здійснення професійної діяльності в будь-яких галузях виробництва.

ФК8. Готовність брати участь у роботах з впровадження безпечних умов праці на підприємствах виробничої та невиробничої сфери.

ФК10. Здатність здійснювати організацію безпечних робочих місць.

Програмні результати навчання, на забезпечення яких спрямовано ОК:

ПРН4. Знати та розуміти вплив технічних рішень в суспільному, економічному і соціальному контексті.

ПРН14. Вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Тема лабораторної роботи*	Самостійна робота студентів		
				Зміст	Год	Література
1	Питання актуальності державного соціального страхування від нещасного випадку та професійного захворювання. Суб'єкти та об'єкти страхування від нещасного випадку	Державна політика в сфері охорони праці		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 1, підготовка до захисту роботи 1	4	[1,2,6,8]

2	Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків. Фінансування Фонду соціального страхування від нещасних випадків	Законодавство про страхування від нещасного випадку на виробництві та від професійного захворювання, його характеристика		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 2, підготовка до захисту роботи 2	4	[2,5,17-19]
3	Структура управління Фонду та порядок його формування	Необхідність, сутність та значення страхування від нещасного випадку на виробництві		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 3, підготовка до захисту роботи 3	4	[1,2]
4	Профілактика нещасних випадків і професійних захворювань	Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів при страхуванні від нещасного випадку на виробництві та від професійного захворювання		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 4, підготовка до захисту роботи 4	4	[11,14-16]
5	Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих факторів	Пояснення та обґрунтування основних рекомендацій щодо удосконалення національної системи охорони праці		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 5, підготовка до захисту роботи 5	4	[1,11]
6	Шляхи та методи відновлення здоров'я та працездатності потерпілих на виробництві	Сутність та значення страхування від нещасного випадку на виробництві та від професійного захворювання		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тематичного контролю	5	[2,4,6,9]
7	Відшкодування потерпілому шкоди при ушкодженні його здоров'я. Розміри страхових тарифів	Основні принципи страхування від нещасного випадку на виробництві та від професійного захворювання		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 6, підготовка до захисту роботи 6	4	[1,2]
8	Медична, професійна та соціальна реабілітації	Управління страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 7, підготовка до захисту роботи 7	4	[11,12]
9	Відшкодування шкоди потерпілим	Соціальні виплати та послуги, які здійснюються Фондом соціального страхування		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 8	4	[1,2]

10	Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійних захворювань	Гарантії забезпечення прав застрахованим у страхуванні від нещасного випадку на виробництві та від професійного захворювання		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 9, підготовка до захисту роботи 9	4	[1,2,4,7, 10]
11	Нагляд у сфері страхування від нещасного випадку на виробництві та професійних захворювань	Взаємовідносини органів соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання та платників страхових зборів з банківськими установами		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 10, підготовка до захисту роботи 10	4	[1,2,5]
12	Страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання	Відповідальність страхувальника та застрахованої особи за невиконання умов страхування		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 11, підготовка до захисту роботи 11	4	[3-5,9]
13	Класифікація осіб, які підлягають обов'язковому страхуванню від нещасних випадків	Механізм розрахунку допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, яка викликана нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 12, підготовка до захисту роботи 12	3	[1,2]
14	Права та обов'язки страхових експертів з охорони праці	Механізм розрахунку допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, яка викликана нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тематичного контролю	4	[2,13]
15	Документи для розгляду справ та розгляд справ про страхові виплати	Механізм розрахунку щомісячної страхової виплати		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 13, підготовка до захисту роботи 13	4	[1,2]

16	Права та обов'язки застрахованого. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника	Порядок призначення страхової виплати при тимчасовому переведенні на легшу роботу		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 14, підготовка до захисту роботи 14	4	[1,2]
17	Умови призначення страхових виплат Щомісячні страхові виплати та інші витрати. Розрахунок розміру страхового внеску	Зарубіжний досвід організації соціального страхування від нещасних випадків на виробництві: можливості застосування в Україні		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до підсумкового контролю	5	[3,13]

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції та практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з врахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих її видів робіт. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування перед допуском до виконання практичної роботи – здійснюється на її початку; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом захисту кожної практичної роботи згідно з робочою програмою дисципліни і робочим навчальним планом.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота														Підсумковий контроль		
Практичні заняття														Тематичні контролю		Іспит
ПЗ1	ПЗ2	ПЗ3	ПЗ4	ПЗ5	ПЗ6	ПЗ7	ПЗ8	ПЗ9	ПЗ10-11	ПЗ12-13	ПЗ14	ПЗ15-16	ПЗ17	ТК1	ТК2	
0,4														0,2		0,4

Умовні позначення: ПЗ – практичне заняття; ТК – тестовий контроль.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Законодавство України про страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.
2. Завдання страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
3. Що є суб'єктом страхування від нещасного випадку?
4. Що є об'єктом страхування від нещасного випадку?
5. Що включає страхування від нещасних випадків?
6. Сутність загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.
7. Принципи соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.
8. Як проводиться профілактика від нещасних випадків та професійних захворювань?
9. Основні причини виробничого травматизму.
10. Обов'язки Фонду соціального страхування у разі настання страхового випадку.
11. Як проводиться відшкодування потерпілому шкоди при ушкодженні його здоров'я?
12. Куди спрямовуються кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань?
13. Хто підлягає обов'язковому страхуванню від нещасних випадків та професійних захворювань?
14. Хто здійснює страхування від нещасних випадків?
15. Як обчислюються розміри страхових внесків при страхуванні від нещасного випадку?
16. Необхідність здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.
17. Основні завдання Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
18. Хто здійснює контроль та державний нагляд в сфері соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання?
19. Як встановлюються страхові тарифи на загальнообов'язкове соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань?
20. Чи може Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійних захворювань надавати платні послуги?
21. Функції Державної інспекції України з питань праці в сфері соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.
22. Склад правління Фонду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійних захворювань, його чисельність, строк повноважень.
23. Порядок здійснення перевірок органами державного нагляду на підприємствах.
24. Правомочність засідання правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

25. Особливості загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання в Україні.
26. Який строк розсилки матеріалів до засідання правління Фонду його членам?
27. Чи є директор виконавчої дирекції Фонду членом правління?
28. Для кого рішення правління є обов'язковим?
29. Що таке нещасний випадок на виробництві?
30. Що таке професійне захворювання?
31. Як можна класифікувати за природою дії шкідливих та небезпечних виробничих факторів?
32. Які фактори викликають нещасні випадки?
33. Які фактори викликають професійні захворювання?
34. Як визначити найбільш ефективні профілактичні заходи, що повинен здійснювати Фонд?
35. Який захід дасть найбільший ефект у зниженні рівня виробничого травматизму на підприємстві?
36. Склад Наглядової ради за діяльністю Фонду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійних захворювань України?
37. Права Наглядової ради.
38. Органи державного нагляду за діяльністю Фонду.
39. Права органів державного нагляду.
40. Порядок планування перевірок органами державного нагляду.
41. Порядок здійснення позапланових перевірок органами державного нагляду.
42. Чи підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання особи, які забезпечують себе роботою самостійно?
43. Чи підлягають обов'язковому страхуванню учні загальноосвітніх шкіл та коледжів на період навчань у школі або коледжі?
44. Чи підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання особи пенсійного віку?
45. Чим засвідчується право осіб на обов'язкове страхування від нещасного випадку?
46. Вимоги щодо рівня освіти та стажу роботи для особи, яка приймається на посаду страхового експерта з охорони праці?
47. Вимоги до навчання страхового експерта з охорони праці та перевірки його знань.
48. Яка мета переслідується у праві страхового експерта з охорони праці безперешкодно та в будь-який час відвідувати підприємства?
49. Який статус подання, що видає страховий експерт з охорони праці?
50. Хто від імені Фонду може накладати штрафи на власника?
51. Умови призначення страхових виплат потерпілим громадянам за соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання в Україні.
52. На підставі яких дій підприємство може бути переведено до іншого вищого або нижчого класу професійного ризику за поданням страхового експерта?
53. Який термін розгляду справ робочими органами виконавчої дирекції Фонду?
54. Функції МСЕК в соціальному страхуванні від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.
55. Які документи підтверджують для МСЕК факт нещасного випадку на виробництві чи гострого професійного захворювання?
56. Хто встановлює факт перебування на утриманні потерпілого в разі відсутності відповідних документів?
57. Хто встановлює факт виникнення професійного захворювання?
58. Чи кожен застрахований може бути обраний на виборній основі для участі в управлінні страхуванням від нещасних випадків?
59. Яким чином потерпілий або його представник можуть брати участь у розслідуванні страхового випадку?
60. Види матеріального забезпечення за соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.
61. Хто має право на матеріальне забезпечення за соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання в Україні?
62. В яких лікувально-профілактичних закладах потерпілий повинен лікуватись?
63. За що несе відповідальність застрахований?
64. Яким чином роботодавець може брати участь в управлінні страхуванням від нещасних випадків?
65. Назвіть повний перелік профілактичних заходів, виконання яких може вимагати від Фонду роботодавець?
66. До кого може оскаржувати рішення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків роботодавець?
67. Як роботодавець може використати своє право брати участь у визначенні йому знижок чи надбавок до страхового тарифу?
68. По групах галузей економіки чи по видах економічної діяльності повинні бути диференційовані страхові тарифи?

69. Від чого повинен залежати розмір страхового внеску?
70. Якими параметрами визначається інтегральний показник професійного ризику виробництва?
71. Чи враховує існуючий Порядок розрахунку страхових тарифів пільги, що надаються деяким галузям економіки щодо зниження розміру страхових тарифів?
72. Від яких параметрів залежить надання знижки чи надбавки до страхового внеску?

Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни забезпечений необхідними навчально-методичними розробками в модульному середовищі.

Рекомендована література

Основна

1. Калда Г.С., Килимник О.М., Мітюк Л.О., Ляшук К.П. Державне соціальне страхування. Навчальний посібник. - Хмельницький: ХНУ, 2011. - 272 с.
2. Калда Г.С., Ганзюк А.Л., Филипчук В.Л. Державне соціальне страхування від нещасних випадків та професійних захворювань. Навчальний посібник. – Хмельницький, 2022. – 108 с.
3. Григораш Г.В., Григораш Т.Ф., Олійник В.Я., Субачов І.Т. Системи соціального страхування зарубіжних країн: Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2008. - 144 с.
4. Калужний Р.А., Комзюк А.Т., Погрібний О.О. та ін. Кодекс України про адміністративні правопорушення. - Видавництво: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. - 781 с.
5. Плиса В.Й. Страхування. Навч. посіб., 2-ге видання. - Видавництво: Каравела, 2008. - 392 с.
6. Ярошенко І.С. Право соціального забезпечення. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2005. - 232 с.
7. Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 р. // Відомості ВР України. - 1992. - № 49. - С. 668.
8. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». Офіційний вісник України від 05.11.1999 р. - 1999 р., № 42, стор. 47, код акту 11971/1999.
9. Закон України «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» №2272-III від 22 лютого 2001 року зі змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо зменшення впливу світової фінансової кризи на сферу зайнятості населення» від 25 грудня 2008 року, №799-VI.
10. Конституція України. - К.: Преса України, 1997. - 80 с.

Додаткова

11. Демченко О. Проблеми страхування від нещасних випадків / О. Демченко // Соціальний захист. - 2002. - № 3. - С. 25-27.
12. Дрозд І. Втрати держави внаслідок виробничого травматизму зі смертельними наслідками / І. Дрозд, М. Дрозд, О. Семко // Україна: аспекти праці. - 2006. - № 5. - С. 3-8.
13. Левін П. Удосконалення соціального страхування від нещасних випадків - умова збереження трудового потенціалу / П. Левін // Україна: аспекти праці. - 2006. - № 2. - С. 21-27.
14. Наказ МНС України від 23.07.2003 р., № 251 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення».
15. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 21.03.2003 р., № 72 «Про затвердження Інструкції з оформлення органами Держнаглядпраці матеріалів про адміністративні правопорушення».
16. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 27.07.2004 р., № 177 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення органами Держнаглядохоронпраці України державного нагляду в сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
17. Постанова КМ України від 26 листопада 2003 р., № 1845 «Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
18. Постанова правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 15 серпня 2001 р., № 24 «Про затвердження Положення про службу страхових експертів з охорони праці, профілактики нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань».

19. Положення про розслідування та облік нещасних випадків і аварій на підприємствах, в установах і організаціях. Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 1993 р., № 623 // Офіційний вісник України. - 1998. - № 25. - С. 25.

Розробник:

д.т.н., проф. Калда Г.С.

Погоджено:

Зав. каф. БгаЦБ:

д.т.н., проф. Калда Г.С.

Гарант ОПП:

к.т.н., доц. Паршенко К.А.